

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 242 «Туризм»

за освітньою програмою «Туризм»

на тему:

«Перспективи кластерної моделі розвитку туризму в Україні

(на прикладі Івано-Франківської області)»

Виконавець:

студентка IV курсу ЦЗФН

Фоменко Валентина Юріївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Ступова Ірина Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми випускної роботи визначається необхідністю поглибленого дослідження й аналізу методологічних основ формування та розвитку туристичних кластерних утворень як одного з важливих факторів стійкої стратегії розвитку бізнесу в регіоні. Регіональні туристичні кластерні системи створюються з метою оновлення та зміцнення регіонального економічного потенціалу, підвищення конкурентоспроможності підприємств туристичної галузі регіону, управління розвитком регіональної туристичної системи, залучення вітчизняних та іноземних інвесторів до фінансування регіонального туристичного бізнесу.

Мета дослідження - удосконалення функціонування кластерів сільського зеленого туризму та визначення перспектив їх розвитку.

Завдання дослідження:

- дослідити сутність та види кластерних моделей розвитку туризму;
- визначити переваги кластерної моделі організації туристичного бізнесу в регіоні;
- провести оцінку перспектив кластерної моделі розвитку підприємств туризму в Україні;
- надати характеристика регіональному потенціалу розвитку туристичних кластерів в Івано-Франківській області;
- здійснити аналіз функціонування кластеру сільського туризму «Бойківський колорит» в Долинському районі Івано-Франківської області;
- визначити шляхи удосконалення діяльності кластеру сільського зеленого туризму «Бойківський колорит»;
- запропонувати для розвитку кластеру створення еко-садиби «Бойківська легенда».

Об'єктом дослідження є процес формування та розвитку регіональних туристичних кластерних систем в Україні.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і прикладних аспектів функціонування та розвитку туристичних кластерних систем.

Методи дослідження – узагальнення та систематизації, класифікації, структурно-логічного аналізу, стратегічного аналізу, статистичного аналізу, порівняння, абстрактно-логічний.

Інформаційна база дослідження - нормативно-правові акти України, нормативні документи центральних органів державної влади, дані Державної служби статистики України, дані зарубіжної офіційної статистики, навчальні підручники, посібники, монографії, наукові статті, тези науково-практичних конференцій, статистичні дані, мережа «Інтернет».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (63 найменування). Загальний обсяг роботи становить 74 сторінок. Основний зміст викладено на 68 сторінках. Робота містить 18 таблиць, 5 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні аспекти туристичних кластерів як детермінант соціально-економічного розвитку регіону»* розглянуті науково-теоретичні аспекти туристичних кластерів як детермінанти соціально-економічного розвитку регіону, досліджені сутність та види кластерних моделей розвитку туризму, визначені переваги кластерної моделі організації туристичного бізнесу в регіоні.

У другому розділі *«Дослідження кластерного підходу до розвитку туризму в Івано-Франківській області»* надана оцінка перспектив кластерної моделі розвитку підприємств туризму в Україні та охарактеризований регіональний потенціал розвитку туристичних кластерів в Івано-Франківській області. Здійснений аналіз функціонування кластеру сільського туризму «Бойківський колорит» в Долинському районі Івано-Франківської області.

У третьому розділі *«Розробка рекомендації щодо покращення функціонування кластеру «Бойківський колорит»* за результатами аналізу запропоновані шляхи удосконалення діяльності кластеру сільського зеленого туризму «Бойківський колорит». Для розвитку кластеру розроблений проект створення еко-садиби «Бойківська легенда» та представлені економічні обґрунтування заходу, визначений період окупності інвестицій.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Визначено, що кластер - це галузеве, територіальне та добровільне об'єднання підприємницьких структур, які тісно співпрацюють із науковими (освітніми) установами, громадськими організаціями та органами місцевої влади з метою підвищення конкурентоспроможності власної продукції і сприяння економічному розвитку регіону, та досліджені основні види кластерних моделей розвитку туризму.

2. Проаналізовані переваги кластерної моделі організації туристичного бізнесу в регіоні, виявлено, що кластери створюють основу для залучення іноземних інвестицій, розвитку підприємств малого і середнього бізнесу, навчання широкого кола підприємців, підвищення гнучкості і мобільності компаній, створення широкого спектру мережевих структур.

3. Проведена оцінка перспектив кластерної моделі розвитку підприємств туризму в Україні показала, що в Україні пріоритетним є сільський туризм як тематичний напрямок кластеризації, орієнтований на організацію відпочинку туристів у приватних господарствах сільської місцевості з використанням майна та трудових ресурсів, особистого селянського, підсобного або фермерського господарства, природно-рекреаційних особливостей місцевості та культурної, історичної, етнографічної спадщини регіону.

4. Надана характеристика регіональному потенціалу розвитку туристичних кластерів в Івано-Франківській області засвідчила, що потенціал природних, історико-культурних та соціально-економічних передумов розвитку туристичної галузі підтверджує, що розвиток індустрії туризму є пріоритетним напрямом економіки Івано-Франківської області. Суспільно-географічні

передумови відіграють вагоме значення в становленні та розвитку галузі туризму, визначають її спеціалізацію, рівень якості та диверсифікацію.

5. Проведений аналіз функціонування кластеру сільського туризму «Бойківський колорит» в Долинському районі Івано-Франківської області показав, що кластер, який охоплює 29 представників туристичного бізнесу, створений для розвитку та популяризації сільського та екологічного туризму на території Долинського району, реалізації спільних маркетингових заходів, а також задля можливості брати участь у різноманітних інвестиційних програмах та претендувати на міжнародні спеціалізовані гранти, які є недоступними для індивідуального підприємця громадської організації. Учасники кластеру спеціалізуються в сільському зеленому туризмі і надають послуги проживання, харчування та організують активний відпочинок і рекреацію відвідувачів, збільшуючи тим самим інвестиційну привабливість власного регіону.

6. Визначені шляхи удосконалення діяльності кластеру сільського зеленого туризму «Бойківський колорит» шляхом: розробки і вдосконалення законодавчої бази організації туристичних кластерів в Україні; проведення інформаційної компанії серед потенційних учасників і зацікавлених осіб з метою роз'яснення конкурентних переваг кластерів, державної підтримки процесів кооперування; приєднання та інтеграції серед туристичних підприємств; підвищення ефективності системи навчання і підготовки спеціалістів зі створення та впровадження кластерної моделі в сфері туризму; заохочення використання технологічних інновацій в роботі підприємств туристичного бізнесу; реалізації заходів податкового регулювання для учасників кластерів; зниження адміністративних бар'єрів.

7. Для розвитку кластеру «Бойківський колорит» запропонований проект створення еко-садиби «Бойківська легенда». Проведені розрахунки показали, що прибуток від її діяльності вже в перший рік роботи складе 256200 гривень, а період окупності капітальних вкладень становить 2,7 року.